

СИЛАБУС

Кафедра загальної гігієни та екології

**Дисципліна з підготовки доктора філософії
ОК5 «МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ОСНОВИ НАПИСАННЯ
НАУКОВИХ ПРОЄКТІВ»**

Спеціальність	І1 Стоматологія
Освітня програма	ОНП «Стоматологія»
Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий) рівень
Навчальний рік	2026-2027
Статус дисципліни (обов'язкова/ вибіркова)	Обов'язкова
Мова викладання	українська
Загальне навантаження	3 кредити
Курс / семестр	2 курс / 4 семестр
Укладач (і)	к.біол.н. доц. ЗВО Інна ДРЕЖЕНКОВА
Викладач (і), гостьові лектори	доц. ЗВО Інна ДРЕЖЕНКОВА
Місце проведення, контакти	http://vnmu.edu.ua/ кафедра загальної гігієни та екології Україна, Вінниця, вул. Пирогова, 56

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

АНОТАЦІЯ

Коротка анотація курсу, актуальність.

Освітньо-науковий рівень вищої освіти передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення (Закон України «Про вищу освіту», 2014).

Програма є частиною освітньої програми підготовки докторів філософії в рамках професійної спеціалізації, і розрахована на 3 кредити, які засвоюються протягом 2 року.

Актуальність дисципліни зумовлена необхідністю підготовки науковців нового покоління, здатних інтегрувати українську науку у світовий дослідницький простір. У сучасному динамічному світі аспірант має володіти не лише вузькоспеціалізованими знаннями, а й універсальним методологічним інструментарієм. Курс спрямований на детальне вивчення фундаментальних принципів організації наукової діяльності та стратегічного планування складних досліджень. У межах першого змістового модуля аспіранти аналізують науку як глобальну систему знань та специфічну сферу професійної діяльності. Особлива увага приділяється методологічним основам пізнання, що дозволяють структурувати творчий пошук та забезпечити об'єктивність отриманих результатів. Програма охоплює повний цикл наукового процесу: від концептуалізації ідеї та підготовчої стадії до апробації та

впровадження розробок. Важливим аспектом є опанування методів ефективного інформаційного забезпечення досліджень із використанням сучасних наукометричних баз.

Аспіранти глибоко вивчають основи проєктного менеджменту, що є критично важливим для успішної реалізації наукових ідей у формі життєздатних проєктів. Окремий блок присвячено поглибленому аналізу системи інтелектуальної власності та захисту авторських прав дослідників. У ході навчання розглядаються специфічні типи договорів у сфері промислової власності та юридичні тонкощі їх укладання. Здобувачі набувають практичних навичок проведення патентно-інформаційних досліджень для підтвердження світової новизни своїх наукових рішень. Курс детально розкриває права та обов'язки власників патентів, формуючи правову культуру майбутнього доктора філософії. Важливою складовою є вивчення механізмів державного регулювання та багатоканального фінансового забезпечення науково-технічної діяльності. Аспіранти знайомляться з алгоритмами залучення міжнародної технічної допомоги та специфікою підготовки заявок на престижні грантові програми.

Академічна мобільність презентується як дієвий інструмент збагачення проєктного мислення та розвитку м'яких навичок через міжнародну колаборацію. У програмі ретельно описані організаційні та фінансові аспекти наукових стажувань, що сприяють інтеграції молодих вчених у європейський дослідницький простір. Окремий акцент зроблено на видах ліцензій та комерціалізації результатів праці через передачу прав на використання об'єктів інтелектуальної власності. Додатково вивчається роль секретів виробництва (ноу-хау) як стратегічного ресурсу в умовах глобальної конкуренції. Опанування курсу формує цілісне бачення наукового шляху — від фундаментальної гіпотези до успішної комерційної реалізації. Набуті компетенції стають надійним фундаментом для розбудови успішної академічної кар'єри та лідерства у сфері високих технологій. Загалом дисципліна готує фахівців, здатних ефективно відповідати на виклики сучасного інноваційного середовища.

Передреквізити. Вивчення дисципліни «Методологія наукових досліджень та основи написання наукових проєктів» є інтегративним процесом, що поєднує фундаментальну підготовку дослідника з опануванням сучасних інструментів наукової комунікації, аналітики та публікаційного менеджменту. Це формує системне розуміння механізмів трансферу нових знань, підвищує видимість наукових результатів та забезпечує ефективну інтеграцію здобувача у міжнародний дослідницький простір. Вивчення навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень та основи написання наукових проєктів» здійснюється, коли аспірантом набуті відповідні знання з основних базових дисциплін на II рівні вищої освіти, а також дисциплін: «Філософія та методологія науки» (в частині етики наукового пошуку та логіки пізнання); «Іноземна мова за професійним спрямуванням» (в частині написання Academic English та перекладу анотацій); «Інформаційні технології в наукових дослідженнях» (в частині роботи з базами даних та цифровими сервісами); «Публікаційна активність та наукометричні бази даних», «Біоетичні та медико-правові основи наукових досліджень».

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ

Мета та завдання курсу. Метою викладання дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти системного світогляду дослідника, високого рівня методологічної культури та професійних компетентностей, необхідних для проведення самостійного наукового дослідження в галузі медичних наук, а також для успішного проектування, фандрайзингу та управління міждисциплінарними науковими проєктами в сучасному міжнародному академічному просторі.

Основними завданнями дисципліни є наступні:

ознайомлення аспірантів та інших категорій осіб, які навчаються, з теоретико-методологічними засадами сучасної медичної науки, її понятійно-термінологічним апаратом, особливостями процесу наукового пізнання, основними методами та засобами наукового дослідження з комплексу проблем теоретичної, клінічної та профілактичної медицини, вимогами до оприлюднення, оформлення та апробації результатів наукового дослідження,

формування умінь і навичок проведення самостійного наукового дослідження, відпрацювання умінь і навичок щодо складання програми дослідження, підбору інформаційних джерел, вибору методики і методів досліджень, аналізу та узагальнення результатів, оформлення матеріалів дослідження, публікації та апробації основних положень самостійної науково-дослідної роботи,

закріплення набутих знань, умінь і навичок щодо методики дослідження, написання наукових статей та дисертаційних робіт, оформлення наукових впроваджень, оволодіння методикою написання та управління науковими проектами, навичками залучення джерел фінансування наукових проектів, підготовки проектних пропозицій, формування міждисциплінарних проектних команд, здійснення ефективного проектного менеджменту та сприяння академічній мобільності науковців. тощо.

Вивчення методики написання та оформлення проектних пропозицій (grant proposal writing) відповідно до вимог національних (НФДУ, МОЗ, МОН) та міжнародних (Horizon Europe, Erasmus+, NIH тощо) грантових програм.

Оволодіння навичками пошуку та залучення джерел фінансування (позабюджетні кошти, гранти, бізнес-партнерство, публічно-приватне партнерство) для реалізації науково-дослідних ідей.

Освоєння принципів структурування та обґрунтування бюджету проектів, оцінки фінансових і часових ресурсів.

Оволодіння інструментами ефективного управління науковими проектами (Project Management) на всіх етапах їхнього життєвого циклу — від ініціації до фінального звітування.

Формування навичок побудови та управління міждисциплінарними проектними командами, забезпечення ефективного розподілу ролей, комунікації та вирішення конфліктів.

Набуття вмінь щодо ідентифікації, аналізу та мінімізації проектних ризиків (Risk Management).

Постреквізити освітнього компонента. Дисципліна формує засади поглибленого вивчення аспірантом наступних дисциплін: організація та економіка охорони здоров'я, громадське здоров'я, менеджмент охорони здоров'я, міжнародний маркетинг, медична статистика. Опанування даної дисципліни закладає фундамент для подальшого вивчення спеціалізованих курсів з управління інноваційними проектами, трансферу технологій та комерціалізації результатів наукових досліджень. Крім того, отримані знання стають підґрунтям для практичної реалізації програм академічної мобільності та успішного проходження стажувань у провідних міжнародних дослідницьких центрах.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Після успішного вивчення дисципліни здобувач зможе:

Демонструвати безперервний розвиток власного інтелектуального та загальнокультурного рівня, самореалізації.

Інтерпретувати та аналізувати інформацію з використанням новітніх інформаційних технологій.

Виявляти невирішені проблеми у предметній області, формувати питання та визначати шляхи їх рішення.

Формувати наукові гіпотези, мету і завдання наукового дослідження.

Розробляти дизайн та план наукового дослідження.

Виконувати оригінальне наукове дослідження.

Пояснювати принципи, специфічність та чутливість методів дослідження, інформативність обраних показників.

Володіти, вдосконалювати та впроваджувати нові методи дослідження за обраним напрямом наукового проекту та освітньої діяльності.

Аналізувати результати наукових досліджень, використовувати методи статистичного дослідження.

Впроваджувати результати наукових досліджень у освітній процес, медичну практику та суспільне життя.

Презентувати результати наукових досліджень у формі презентації, доповідей, публікацій українською та іноземною мовою.

Розвивати комунікації в професійному середовищі й громадській сфері.

Організовувати роботу колективу (здобувачів вищої освіти, колег, міждисциплінарної команди).

Дотримуватися етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами; дотримуватися академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.

2. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ЇХ ОБСЯГ

Вид занять	Години
Лекції:	10
Практичні заняття:	30
Самостійна роботи:	50
Всього	90

3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Назви модулів і тем
Модуль 1 «Методологія наукових досліджень та основи написання наукових проєктів»	
Змістовий модуль 1. Методологія наукових досліджень та основи написання наукових проєктів	
1.	Наука як система знань та сфера людської діяльності.
2.	Методологічні основи наукового пізнання та творчості.
3.	Інформаційне забезпечення науково-дослідного процесу
4.	Організація та проведення наукових досліджень. Організаційна стадія науково-дослідного процесу.
5.	Організація та проведення наукових досліджень. Дослідна стадія науково-дослідного процесу.
6.	Організація та проведення наукових досліджень. Завершальна стадія науково-дослідного процесу.
7.	Основи проектного менеджменту.
8.	Державне регулювання у сфері наукової та науково-технічної діяльності. Фінансове забезпечення наукової і науково-технічної діяльності.
9.	Міжнародна технічна допомога та грантові програми: правове регулювання, класифікація та єдина система управління в Україні.
10.	Академічна мобільність як інструмент збагачення проєктного мислення. Забезпечення наукової мобільності для розробки та впровадження проєктів: організаційні та фінансові аспекти.
11.	Система інтелектуальної власності.
12.	Захист прав інтелектуальної власності.
13.	Право на одержання патенту, право авторства. Реалізація патентних прав.
14.	Система захисту авторських і суміжних прав, її призначення та основні завдання
15.	Передача прав на використання винаходу. Види ліцензій. Секрети виробництва (ноу-хау).

4. ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Поточний контроль на	Методи: усне або письмове опитування та тестування, розв'язання ситуаційних задач
----------------------	---

практичних заняттях	
Підсумковий контроль дисципліни – диференційо- ваний залік	Проводиться на останньому практичному занятті і оцінюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова» https://vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи або https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf
Засоби діагностики успішності навчання	Теоретичні питання, тести, ситуаційні завдання, практичні завдання, демонстрація практичних навичок

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань здійснюється згідно чинного Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова

([https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc\(2026\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf))

Поточний контроль	За системою традиційних оцінок: 5 «відмінно», 4 «добре», 3 «задовільно», 2 «незадовільно»
Проміжні контролі	За системою традиційних оцінок
Контроль практичних навичок	За системою традиційних оцінок
Підсумковий контроль з дисципліни	Сума балів за практичні навички (0-20 балів), вирішення ситуаційних задач (20-40 балів), усна відповідь (0-20 балів). Оцінка за іспит: 71-80 балів – «відмінно» 61-70 балів – «добре» 50-60 балів – «задовільно» Менше 50 балів – «не задовільно»/не склав
Оцінювання дисципліни:	Поточна успішність – від 72 до 120 балів (конвертація середньої традиційної оцінки за практичні заняття за 120-бальною шкалою): 60% оцінки за дисципліну Підсумковий контроль – від 50 до 80 балів: 40% оцінки за дисципліну Індивідуальна робота – від 1 до 12 балів Сумарно від 122 до 200 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для диференційованого заліку
180-200	A	відмінно
170-179,99	B	добре
160-169,99	C	
141-159,99	D	задовільно
122-140,99	E	задовільно
60-121,99	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-59,99	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання засвоєння знань аспіранта

Оцінювання усної/письмової відповіді під час поточного контролю

Оцінка «відмінно» виставляється у випадку, коли здобувач знає зміст теми заняття у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпні, точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності, самостійно генерує інноваційні ідеї.

Оцінка «добре» виставляється за умови, коли здобувач знає зміст теми заняття та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання здобувач відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчуваючи складнощі лише у найважчих випадках.

Оцінка «задовільно» ставиться здобувачу на основі його знань всього змісту теми заняття та при задовільному рівні його розуміння. Здобувач спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчуваючи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно.

Оцінка «незадовільно» виставляється у випадках, коли знання і вміння здобувача не відповідають вимогам "задовільної" оцінки.

Критерії оцінювання усіх інших видів навчальної роботи аспіранта ґрунтуються на вимогах Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова» ([https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc\(2026\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf)) і зазначені в робочій програмі навчальної дисципліни.

Оцінювання самостійної роботи.

Оцінювання самостійної роботи здобувачів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному практичному занятті.

Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач освіти після засвоєння дисципліни – 200 балів. Мінімальна кількість балів становить 122 бали.

6. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчальний контент (конспект або розширений план лекцій), тематичні плани лекцій, практичних занять, самостійної роботи, завдання для поточного контролю, методичні рекомендації, посібники).

7. ПОЛІТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Виконання навчальних завдань і робота за дисципліною має відповідати вимогам «Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова» ([https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc\(2026\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf)), «Положення про організацію освітнього процесу для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у Вінницькому національному медичному університеті ім. М. І. Пирогова» (https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/pologPhD_org.pdf), Закону України «Про освіту» (ст. 42), Закону України «Про академічну доброчесність», Кодексу академічної доброчесності ВНМУ ім. М. І. Пирогова (https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/kodex_akad_dobr_edit%202026.pdf).

Здобувач освіти має право на отримання якісних освітніх послуг та безпечне освітнє середовище в умовах воєнного стану, надзвичайних ситуацій та надзвичайних станів, доступ до сучасної наукової та навчальної інформації, кваліфіковану консультативну допомогу під час вивчення дисципліни та опанування практичними навичками. Політика кафедри під час надання освітніх послуг є студентоцентрованою, базується на нормативних документах Міністерства освіти та Міністерства охорони здоров'я України, Статуті університету та порядку надання освітніх послуг, в тому числі при виникненні надзвичайних ситуацій, регламентованого основними документами та розпорядженнями щодо організації навчального процесу в ВНМУ ім. М. І. Пирогова та засадах академічної доброчесності.

Академічна доброчесність. Під час вивчення дисципліни та виконання усіх видів навчальних завдань/дослідницької діяльності здобувач освіти має керуватись Законом України «Про освіту» (ст. 42), Законом України «Про академічну доброчесність», Кодексом академічної доброчесності ВНМУ ім. М. І. Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> загальна інформація/ Основні документи/ Кодекс академічної доброчесності ВНМУ ім. М.І. Пирогова). При порушенні норм академічної доброчесності застосовуються заходи реагування відповідно до чинних нормативних документів.

Дотримання правил розпорядку ВНМУ, техніки безпеки на практичних заняттях. На першому практичному занятті викладач проводить інструктаж з безпечного поводження в приміщеннях кафедри, ознайомлює із місцем розташування укриття, маршрутом переміщення в укриття згідно прийнятої схеми евакуації, правилами поведінки під час переміщення до укриття та перебування в ньому, пояснює всі дії, передбачені Планом реагування на надзвичайні ситуації (згідно Наказу № 505 від 30.08.2023 р.). У разі сигналу «Повітряна тривога» або інших сигналів оповіщення викладач перериває заняття. Всі разом переходять в укриття, де перебувають до скасування сигналу оповіщення. Після відміни сигналу тривоги викладач і здобувачі освіти продовжують заняття в учбових кімнатах кафедри або самостійно доопрацьовують навчальний матеріал з опитуванням на наступному занятті.

Вимоги щодо підготовки до практичних занять.

Здобувач освіти зобов'язаний приймати активну участь в проведенні освітнього процесу: відвідувати заняття та бути підготовленим до них, тестові завдання до поточної теми мають бути розв'язані у робочому зошиті, схеми та таблиці заповнені; активно обговорювати тему заняття, виконувати всі передбачені програмою завдання, шукати додаткову інформацію по темі заняття та презентувати її своїм колегам.

На заняття слід приходити вчасно. Запізнення не допускається (згідно Правил внутрішнього розпорядку для осіб, що навчаються у ВНМУ). Здобувач, який запізнився більше, ніж на 10 хвилин на заняття, не допускається до останнього і повинен його відпрацювати в установленому порядку. Для спеціальностей галузі знань І «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення» на практичних заняттях аспірант має бути одягнений в медичний халат, в іншому випадку здобувачі не допускається до заняття.

У спілкуванні з викладачами, співробітниками, товаришами та іншими особами, що навчаються у ВНМУ дотримуватись ввічливості, привітності, доброзичливості. Здобувачі повинні дотримуватись тиші, спокою, шляхетної поведінки в приміщеннях кафедри.

У своїй роботі колектив кафедри дотримується принципів взаємоповаги і толерантності. Те саме вимагається від здобувачів.

Здобувач повинен дотримуватись правил безпеки під час знаходження у приміщеннях кафедри.

Під час роботи в навчально-наукових лабораторіях здобувачі дотримуються правил техніки безпеки (опубліковані на сайті кафедри загальної гігієни та екології; при виконанні практичних завдань робоче місце має зберігатись у порядку та бути прибраним після виконання практичної роботи.

Використання мобільних телефонів та інших електронних девайсів. Використання мобільних телефонів та інших електронних пристроїв на занятті не допускається (окрім екстрених дзвінків, випадків демонстрації додаткового матеріалу з теми заняття).

Пропуски занять. Пропущені заняття відпрацьовуються в порядку, встановленому в чинному Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (посилання [https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc\(2026\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf)) у час, визначений графіком відпрацювань (опублікований на сайті кафедри <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра загальної гігієни та екології) черговому або своєму викладачу. Відпрацювання передбачає виконання завдань згідно теми пропущеного заняття і специфіки дисципліни.

Засвоєння теми лекцій перевіряють під час практичного, семінарського заняття (практичних навичок) та складанні підсумкового контролю ([https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc\(2026\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf)).

Порядок допуску до підсумкового контролю з дисципліни наведений в чинному Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (посилання [https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc\(2026\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf)). До підсумкового контролю здобувачі допускаються за умови відсутності академічної заборгованості: середній бал поточних оцінок не менше 3,0 (72 бали за 120-бальною шкалою), всі підсумкові заняття до змістових модулів складено на позитивну оцінку («3» і більше), всі пропущені практичні заняття відпрацьовані на позитивну оцінку («3» і більше). В іншому випадку здобувач повинен підвищити середній бал, відпрацювавши незадовільні оцінки, та відпрацювати пропущені заняття.

Додаткові індивідуальні бали. Індивідуальні бали з дисципліни здобувач може отримати за якісне виконання індивідуальної роботи, зміст якої оприлюднений на сайті кафедри в навчально-методичних матеріалах дисципліни, кількість балів визначається за результатами ІР згідно чинного Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова ([https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc\(2026\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf)).

Вирішення конфліктних питань. При виникненні непорозумінь та претензій до викладача через якість надання освітніх послуг, оцінювання знань та інших конфліктних ситуацій, здобувач повинен спершу повідомити про свої претензії викладача. Якщо конфліктне питання не вирішено, то аспірант має право подати звернення до завідувача кафедри згідно Положення про розгляд звернень здобувачів вищої освіти у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (https://www.vnmu.edu.ua/Загальна_інформація/Основні_документи). Також здобувач має право звернутись до студентського самоврядування, адміністрації факультету (інституту) чи університету безпосередньо чи через скриньки довіри (лінки і адреси доступні на офіційному сайті ВНМУ). Кафедра виходить з розуміння того, студентоцентричність передбачає відповідальність здобувача за свідоме й активне набуття знань, належне виконання передбачених законодавством та регуляторними документами ВНМУ норм і правил та залишає за собою право інформувати відповідні структури про порушення з боку аспірантів.

Політика в умовах змішаного навчання. Порядок змішаного навчання регулюється Положенням про запровадження елементів дистанційного навчання у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (https://www.vnmu.edu.ua/Загальна_інформація/Основні_документи). Основними навчальними платформами для проведення навчальних занять є Microsoft Team, Google Meets. Порядок проведення практичних занять, лекцій, відпрацювань та консультацій під час дистанційного навчання оприлюднюється на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра загальної гігієни та екології / Студенту/аспіранту/форма навчання/курс/навчально-методичні матеріали).

Зворотній зв'язок з викладачем здійснюється через чат в Microsoft Team, месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp) або електронну пошту (на вибір викладача) в робочий час.

8. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

1. Навчальні ресурси

Навчально-методичне забезпечення дисципліни оприлюднено на сайті кафедри. Маршрут отримання матеріалів (<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра загальної гігієни та екології/ Аспіранту).

ЛІТЕРАТУРА

Основна з дисципліни «Методологія наукових досліджень та основи написання наукових проєктів»:

1. Білецька О. В. Методологія наукових досліджень: теорія та практика: навч. посіб. Київ: Кондор, 2021. 240 с.
2. Васильєв О. В. Організація та методика наукових досліджень: підручник. Львів: Новий Світ-2000, 2020. 312 с.
3. Гавриш О. А., Дорошенко Г. О. Управління науковими проєктами: від ідеї до реалізації. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 198 с.
4. Грищенко І. М. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 256 с.
5. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Методологія наукових досліджень: підручник. Харків: Право, 2022. 352 с.
6. Доронін А. В. Грантрайтинг: мистецтво написання успішних проєктних заявок. Харків: Гельветика, 2023. 144 с.
7. Єрмолаєв В. М. Логіка наукового пізнання: методологічний аспект. Київ: Парламентське видавництво, 2020. 180 с.
8. Запатріна І. В. Публічно-приватне партнерство у науковій сфері та проєктний менеджмент. Київ: Академперіодика, 2021. 210 с.
9. Калакура Я. С. Методологія та інструментарій наукових досліджень: інтелектуальний аспект. Київ: Знання, 2022. 280 с.
10. Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М. Основи наукових досліджень: навч. посіб. Київ: Знання, 2020. 270 с.
11. Комарницька Г. О. Методологія наукових досліджень: системний підхід. Львів: Галицька видавнича спілка, 2021. 176 с.
12. Корягін М. В., Куцик П. О. Проблеми та перспективи розвитку методології наукових досліджень. Київ: Каравела, 2022. 224 с.
13. Кравченко О. М. Грантова підтримка наукових досліджень: посібник для науковця. Дніпро: ДНУ, 2023. 115 с.
14. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. Київ: Кондор, 2020. 206 с.
15. Кузнецов П. С. Теорія та методологія наукового пізнання: курс лекцій. Одеса: Астропринт, 2021. 190 с.
16. Лагунова І. А. Проєктний менеджмент у науковій діяльності: навч. посіб. Полтава: ПНПУ, 2022. 154 с.
17. Пасічник В. В. Організація науково-дослідної роботи аспірантів та магістрантів. Львів: Львівська політехніка, 2020. 140 с.
18. Пилипчук В. В. Основи наукових досліджень: навч. посіб. Харків: Фоліо, 2021. 212 с.
19. Радченко А. І. Сучасні стандарти написання наукових проєктів Horizon Europe. Київ: Наукова думка, 2023. 130 с.
20. Савченко О. Я. Академічне письмо та культура наукового проєкту. Київ: НаУКМА, 2022. 145 с.
21. Сидоренко О. М. Основи наукового пошуку та презентації результатів. Суми: Університетська книга, 2021. 188 с.
22. Слюсаренко О. М. Методологія підготовки дисертаційного дослідження. Київ: Знання України, 2020. 172 с.
23. Стеченко Д. М., Чмир О. С. Методологія наукових досліджень: підручник. Київ: Знання, 2021. 309 с.
24. Ткаченко В. А. Стратегічне управління науковими дослідженнями. Дніпро: Моноліт, 2022. 240 с.
25. Федорова В. П. Етичні засади наукових досліджень та проєктна діяльність. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2021. 156 с.
26. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень: навч. посіб. Київ: Видавничий дім «Слово», 2020. 232 с.

27. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник. Київ: Знання, 2020. 295 с.
28. Яцишин А. В. Цифрові інструменти наукової комунікації та управління проєктами. Київ: ІТЗН НАПНУ, 2022. 164 с.

Допоміжна з дисципліни «Методологія наукових досліджень та основи написання наукових проєктів»:

1. Booth, W. C., Colomb, G. G., & Williams, J. M. The Craft of Research (5th Edition). — University of Chicago Press, 2024. (Золотий стандарт методології у світі).
2. Creswell, J. W., & Creswell, J. D. Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches (6th Edition). — SAGE Publications, 2023.
3. Dumay, J. Academic Research, Publishing and Writing: Critical Thinking and Strategies for Business Scholars. — Emerald Publishing, 2024.
4. Elgayar, A. Research Methodology and Reports Writing: A Complete Guide for Students and Early-Stage Researchers. — ResearchGate (E-book), 2026.
5. European Commission. Horizon Europe: How to prepare a successful proposal. — EU Publications, 2021 (з щорічними оновленнями до 2025).
6. Flick, U. The SAGE Handbook of Qualitative Research Design. — SAGE Publications, 2022.
7. Germano, W. Getting It Published: A Guide for Scholars (4th Edition). — University of Chicago Press, 2026.
8. Greene, A. E. Writing Science in Plain English (2nd Edition). — University of Chicago Press, 2025.
9. Jussim, L. J. Research Integrity: Best Practices for the Social and Behavioral Sciences. — Oxford University Press, 2022.
10. Khalifa, M., & Albadawy, M. Using artificial intelligence in academic writing and research: An essential productivity tool. // Journal of Academic Research, 2024.
11. Prinz, P., & Arnbjörnsdóttir, B. The Art and Architecture of Academic Writing. — John Benjamins Publishing, 2021.
12. Whitaker, T., & Fitzpatrick, C. Social Research Methodology and Methods for Emerging Researchers. — Whitaker Publishing, 2021.
13. Васильєв О. В. Наукометричні бази даних: Scopus та Web of Science: практ. посіб. Суми: СумДУ, 2022. 115 с.
14. Григоренко О. І. Публікаційна стратегія сучасного дослідника. Київ: Наукова думка, 2023. 210 с.
15. Грищук В. В. Управління науковими проєктами: навчальний посібник. — Хмельницький: ХНУ, 2022. (Друге оновлене видання).
16. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Методологія наукових досліджень: Підручник. — Харків: Право, 2023. (Актуальний базовий підручник для PhD та магістрів).
17. Ковальчук О. П. Економіка цифрової трансформації та методологія дата-центричних досліджень. — Київ: Ліра, 2022.
18. Кости́лева С. О. Культура академічного письма. Київ: КНЕУ, 2022. 168 с.
19. Савєнкова Л. В. Інформаційне забезпечення наукової діяльності. Київ: НаУКМА, 2021. 130 с.
20. Сидоренко О. М. Етика наукових публікацій: стандарти COPE. Наука та інновації. 2022. № 3. С. 12–22.
21. Шевченко Л. І. Мова та стиль наукового тексту. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2021. 120 с.
22. Яцишин А. В. Електронні наукометричні бази даних у науковій діяльності. Київ: ІТЗН НАПНУ, 2019. 156 с.

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

1. **Національний фонд досліджень України (НФДУ)** — інформація про грантові конкурси: <https://nrfu.org.ua/>
2. **Horizon Europe** — офіційний портал програми ЄС з досліджень та інновацій: https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe_en
3. **Портал «Академічна доброчесність»** — методичні матеріали: <https://academiacy.org.ua/>
4. **Google Scholar** — пошукова система наукових публікацій: <https://scholar.google.com.ua/>
5. **ResearchGate** — соціальна мережа для вчених та обміну публікаціями: <https://www.researchgate.net/>
6. **Zotero** — інструмент для управління бібліографічними даними: <https://www.zotero.org/>
7. **Coursera (Data Analysis & Research Methods)** — онлайн-курси з методології: <https://www.coursera.org/>
8. **DOAJ (Directory of Open Access Journals)** — каталог журналів відкритого доступу: <https://doaj.org/>
9. **Офіційний сайт МОН України** — розділ «Наука та інновації»: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nauka>
10. **SJR (SCImago Journal Rank)** — аналіз наукових журналів та країн: <https://www.scimagojr.com/>
11. **Horizon Europe Funding & Tenders** — головний портал ЄС для пошуку грантів та подачі наукових проєктів. <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/>
12. **НФДУ (Національний фонд досліджень України)** — офіційний ресурс для грантової підтримки українських науковців. <https://nrfu.org.ua/>
13. **House of Europe** — каталог можливостей для наукового та культурного обміну. <https://houseofeurope.org.ua/>
14. **SAGE Research Methods** — провідний ресурс, присвячений саме методам досліджень (кейс-стаді, статистика, дизайн експерименту). <https://methods.sagepub.com/>
15. **ScienceDirect** — повнотекстова база даних з деталізацією методологічних підходів у статтях. <https://www.sciencedirect.com/>

Силабус з дисципліни “Методологія наукових досліджень та основи написання наукових проєктів” обговорено та затверджено на засіданні кафедри загальної гігієни та екології (протокол №1 від «28» серпня 2026 р.)

Відповідальний(а) за курс:
к.біол.н., доц. ЗВО

(підпис)

Інна ДРЕЖЕНКОВА

Завідувач кафедри
загальна гігієна та екологія
к.мед.н, доцент ЗВО

(підпис)

Ольга БРАТКОВА